

Київський університет імені Бориса Грінченка

Факультет суспільно-гуманітарних наук

Кафедра філософії та релігієзнавства

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ФІЛОСОФІЇ (ПРОПЕДЕВТИКА. ФІЛОСОФІЯ СТАРОДАВНЬОГО СХОДУ. АНТИЧНА ФІЛОСОФІЯ)

для студентів

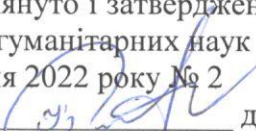
спеціальності	033 Філософія
освітнього рівня	першого (бакалаврського)
освітньої програми	033.00.01 Філософія

Київ – 2022

Розробники: Додонов Роман Олександрович, доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії та релігієзнавства

Викладачі: Додонов Роман Олександрович, доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії та релігієзнавства

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри філософії та релігієзнавства Факультету суспільно-гуманітарних наук
Протокол від 13 вересня 2022 року № 2
Завідувач кафедри д.філос.н, проф. Іван ОСТАЦЬУК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми
13.09.2022р.
Гарант освітньо-професійної програми
 Ярослав ПАСЬКО

Робочу програму перевірено
13.09.2022р.
Заступник декана Віталій ЗАВАДСЬКИЙ

Пролонговано:

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	7/210	
Курс	I	-
Семестр	I	-
Кількість змістових модулів з розподілом:	7	
Обсяг кредитів	7	-
Обсяг годин, в тому числі:	210	-
Аудиторні	98	-
Модульний контроль	14	-
Семестровий контроль	30	-
Самостійна робота	68	-
Форма семестрового контролю	екзамен	-

2. Мета навчальної дисципліни

Мета – формування системи понять, знань, умінь і навичок в галузі історії стародавньої філософії.

Завдання викладання курсу передбачають формування у здобувачів наступних загальних і фахових компетентностей:

ЗК-01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК-03. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-04. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК-11. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК-14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК-01. Усвідомлення сенсу філософії, її дисциплінарного розмаїття та місця в системі культури.

СК-02. Здатність виокремлювати специфіку філософського знання та змістові відмінності філософії від інших форм мислення.

СК-03. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про розвиток основних філософських ідей, учень та напрямків.

СК-04. Усвідомлення особливостей і місця вітчизняної інтелектуально-філософської традиції у світовій.

СК-05. Здатність аналізувати сучасні філософські проблеми та вчення.

СК-07. Здатність аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.

СК-08. Здатність оперувати філософською термінологією для розв'язання професійних завдань.

СК-10. Здатність аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загальнонаукової проблематики.

СК-11. Здатність застосовувати в професійній діяльності знання про засади, розвиток і сучасний стан наукового та гуманітарного знання.

3. Результати навчання за дисципліною

ПРН-01. Розуміти сенс філософії, її місце в системі культури.

ПРН-03. Знати основні етапи, напрямки в історії світової та вітчизняної філософії.

ПРН-04. Аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загальногуманітарної проблематики.

ПРН-06. Мати обізнаність щодо основних напрямів, тенденцій, проблематики сучасної філософії.

ПРН-08. Мати обізнаність у головних філософських методах і підходах, розуміти етико-практичну значущість філософського знання.

ПРН-10. Мати навички реферування, систематизованого огляду та порівняльного аналізу філософської та загальнонаукової літератури.

ПРН-11. Вміти аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.

ПРН-13. Критично оцінювати власну позицію та знання, порівнювати і перевіряти отримані результати.

ПРН-15. Мати навички ведення інтелектуальних дискусій на засадах діалогу, відкритості й толерантності.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	усього	Розподіл годин між видами робіт			самостійна
		аудиторна			
		лекції	семінари	практичні	
Змістовий модуль I. Предмет, структура і функції філософії					
Тема 1. Що таке філософія?	13	2	2	4	5
Тема 2. Філософія як світогляд	11	2	-	4	5
Модульний контроль	2				
Разом	26	4	2	8	10
Змістовий модуль II. Філософія в структурі гуманітарного знання					
Тема 3. Філософія і людина	11	2	2	2	5
Тема 4. Філософія і суспільство	9	2	-	2	5
Тема 5. Філософія та історія	7	2	-	2	3
Модульний контроль	2				
Разом	29	6	2	6	13
Змістовий модуль III. Філософія Стародавньої Індії					
Тема 6. Веди та упанішади	10	2	2	2	4
Тема 7. Філософія джайнізму і буддизму	10	2	0	4	4
Модульний контроль	2				
Разом	22	4	2	6	8
Змістовий модуль IV. Філософія Стародавнього Китаю					
Тема 8. «Сто шкіл» китайської філософії	11	2	0	4	5
Тема 9. Конфуціанство: філософія і релігія	11	2	2	2	5
Тема 10. Легізм і даосизм	9	2	0	2	5
Модульний контроль	2				
Разом	33	6	2	8	15
Змістовий модуль V. Філософія досократиків					
Тема 11. Іонійська філософія	9	2	0	4	3
Тема 12. Італійська філософія	9	2	0	4	3
Модульний контроль	2				
Разом	20	4	0	8	6

Змістовий модуль VI. Класична грецька філософія					
Тема 13. Сократ і сократичні школи	7	2		2	3
Тема 14. Філософія Платона	8	2	2	2	2
Тема 15. Філософія Арістотеля	8	2		4	2
Модульний контроль	2				
Разом	25	6	2	8	7
Змістовий модуль VII. Елліністична і римська філософія					
Тема 16. Кінікі, стоїки, епікурейці і скептики	9	2	2	2	3
Тема 17. Філософія платонізму і неоплатонізму	7	2		2	3
Тема 18. Римська філософія	7	2		2	3
Модульний контроль	2				
Разом	25	6	2	6	9
Семестровий контроль (іспит)	30				
Всього	210	36	12	50	68

5. Програма навчальної дисципліни

ПРОПЕДЕВТИКА

Змістовий модуль I. Предмет, структура і функції філософії

Тема 1. Що таке філософія?

Філософія як особлива форма духовної діяльності людей і одна з форм суспільної свідомості. Предмет філософії та його історичний розвиток. Поняття філософського метода. Структура філософського знання. Філософські дисципліни. Філософія та історія філософій. Проблема періодизації філософій. Завдання філософії. Основні функції філософії. Постмодерністське розуміння філософії. Філософія і сучасність.

Тема 2. Філософія і світогляд

Проблема дефініції філософії. Світогляд, його соціально-історичний розвиток. Визначення світогляду. Структура світогляду і місце в ньому філософських знань. Історичні типи світогляду: міфологічний, релігійний, філософський, їх особливості. Поліваріантність проявів філософії як духовного явища: філософія як форма світогляду; форма суспільної свідомості; форма культури; як наука. Філософія і наука. Філософія і мистецтво. Філософія і політика. Філософія і право. Філософія та ідеологія.

Змістовий модуль II. Філософія в структурі гуманітарного знання

Тема 3. Філософія і людина

Людина як предмет філософського аналізу. Людина, індивід, особистість. Потреби і інтереси. Сутність людини. Праця і мова - фактори становлення й розвитку людини. Роль соціального середовища в формуванні особистості. Поняття соціальної норми. Інтеріоризація суспільних відносин, культури, в процесі виховання і діяльності. Життєва позиція особистості. Особистість як об'єкт і суб'єкт суспільного життя. Соціальна роль як важливий фактор формування особистості. Проблема індивідуалізму. Ціннісне орієнтування людини. Цінності як визначальні характеристики людського буття. Людина в системі цінностей. Структура цінностей. Цінність як ядро духовного світу людини. Проблема суб'єктивного вибору. Цінність і ціль. Цінність і життєвий смисл. Цінність як регулятор поведінки людини. Філософське розуміння відчуження: причини, сутність, історичні форми. Свобода як процес зняття відчуження. Творчість як засіб самореалізації людини. Смисл буття і сенс життя людини.

Тема 4. Філософія і суспільство

Феномен соціального. Соціальне буття людини як реальний життєвий процес. Поняття соціуму. Предметність, діяльність, спілкування – форми існування соціуму. Типи соціальної дії: афективна, традиційна, ціннісно-раціональна, цілераціональна (М.Вебер). Основні підходи до розуміння суспільства: натуралізм, матеріалізм, ідеалізм. Географічний детермінізм. Поняття соціальної системи та її структури. Сферний підхід до аналізу соціуму. Економічна, соціальна, політична, духовна сфери суспільства. Малі та великі соціальні групи (класи, страти). Соціальна стратифікація. Соціальні ролі та статуси. Поняття соціальної мобільності. Поняття народ. Соціально-етнічні спільності людей (рід, плем'я, народність, нація). Необхідність і свобода особистості в суспільному розвитку. Необхідність свободи вибору. Свобода і відповідальність. Моральна відповідальність філософа.

Тема 5. Філософія та історія

Соціодинаміка суспільства і принцип історизму. Єдність і багатоманітність історії. Проблема типологізації історичного процесу. Проблема історіописання. Завдання філософії історії. Циклічні концепції історії. Ідея прогресу в історії суспільствознавства. Лінійно-стадіальні концепції історії. Теорія суспільно-економічної формації. Цивілізаційні концепції історії. Поняття локальної цивілізації. Цивілізаційна структура людства. Соціопсихологічні концепції. Об'єктивні умови і суб'єктивні фактори розвитку суспільства. Суб'єкти суспільного розвитку. Роль особистості в історії. Проблема генези філософії. Основні концепції походження філософії. Осьовий час (К.Ясперс). Філософія як історія філософської думки – символ сходження до вершин людського самопізнання. Передфілософія та протофілософія: визначення, специфіка, регіональна специфіка. Стародавня філософія як зародок і колыска всіх наступних типів філософії.

ФІЛОСОФІЯ СТАРОДАВНЬОГО СХОДУ

Змістовий модуль III. Філософія Стародавньої Індії

Тема 6. Веди та упанішади

Передфілософія Стародавньої Індії. Актуальні аспекти давньоіндійської передфілософії. Ведичний період: самхіти (веди – Ріг-Веда, Сама-Веда, Яджур-Веда, Адгарва-Веда), брахмани, араньяки. Базові поняття індійської філософії: Брагман, аватара, нірвана, сансара, карма. Головні ідеї Вед: монізм, панентеїзм, рта, нірвана. Тексти Упанішад. Героїка Махабхарати та Рамаїяни. Теїстика Бхагавадгіти. Школи астики. Веданта – філософські осмислення індуської релігійної доктрини. Міманса – філософські осмислення індуського культу.

Санкґя – доктрина звільнення. Йога – практика звільнення. Ньяя – індійська логіка. Вайшешика – атомізм.

Тема 7. Філософія джайнізму і буддизму

Неортодоксальні школи індійської філософії (настіка). Чарвака-локаята – індійський матеріалізм і гедонізм. Джайнізм – філософська школа і релігія. Конфесії джайнізму: дігамбари і шветамбари. Джайнська теорія пізнання. Джайнська доктрина звільнення. П'ять великих обітниць джайнізму. Агімса – ключова категорія джайнів. Сітгартга Гаутама Шакьямуні – засновник буддизму. Чотири благородні істини. Трипітака – священні писання буддизму. Онтологія і сотеріологія буддизму. Відмінності філософсько-релігійних доктрин магаяни і тгеравади.

Змістовий модуль IV. Філософія Стародавнього Китаю

Тема 8. «Сто шкіл» китайської філософії

Передумови зародження і визначальні риси китайської філософії. Передфілософія Стародавнього Китаю. Стародавні літературні пам'ятки «Шу цзин», «Ши цзин», «І цзин». Період ста шкіл китайської філософії. Мін-цзя: головні риси школи імен. Мо-цзя: головні риси школи моїстів. Особливості доктрини інь-ян-цзя. Фен-шуй. У-сінь. Онтологія і космологія інь-ян-цзя. Синкретизм світоглядної ментальності китайців.

Тема 9. Конфуціанство: філософія і релігія

Конфуцій – головний ідеолог жу-цзя. Біографія Конфуція. «Лунь юй». Основні категорії філософії Конфуція: дао, і, лі. «Дія без цілі» і «виправлення імен». Соціальна доктрина Конфуція. Традиціоналізм. Етика конфуціанства. Мен-цзи, Сюнь-цзи, Дун-Чжуншу. Конфуціанські канони і кецзюй. Неоконфуціанство: школа старих текстів і школа нових текстів. Конфуціанство XX-XXI століть.

Тема 10. Легізм і даосизм

Школа «Фа-цзя» в китайській філософсько-правовій думці. Гуань-Чжун – перший легіст. Верховенство права – базова концепція легізму. «Фа» проти «дао». Ідеї Шан-Яна – основа філософії фа-цзя. Реформи легістів в царстві Цинь. Цинь-Ши-Хуань-ді та ідеї легізму у практичній політиці. Даосизм. Абсолютизація природного начала в людині. Даосизм і традиційна китайська медицина. Ян-Чжу і доктрина корисності некорисного. Лао-цзи – автор «Дао-де-

цзин». Чжуан-цзи і доктрина «управлінням через неуправління». Проблема безсмертя. Еволюція даоської релігії. Сучасний даосизм.

АНТИЧНА ФІЛОСОФІЯ

Змістовий модуль V. Філософія досократиків

Тема 11. Іонійська філософія.

Особливості зародження античної цивілізації. Еллінська міфологія. Полісний устрій. Вплив Сходу. Грецька передфілософія. Гомер. Гесіод. Орфіки. Філософія як відвічне прагнення людини. Грецька філософія як локальний виразник загальнолюдської філософської інтуїції. Філософія і богослов'я стародавніх греків. Філософія як засіб духовного удосконалення й очищення душі. Філософія і природознавство. Міркування як основний спосіб досягнення пізнавальних цілей. Періодизація античної філософії. Натуралістський характер докласичної (досократівської) філософії. Мілетська школа. Основні теми філософського осмислення досократиків. Фалес як засновник мілетської школи. День Фалеса. Проблема першооснови всього суцього. Діалектика космосу і хаосу. Вода як архе Фалеса. Головні філософські ідеї Анаксимандра. Апейрон як безмежне архе. Головні філософські ідеї Анаксимена. Діоген Аполлонійський і пізня традиція Мілетської школи. Філософія логосу Геракліта. Біографія Геракліта. Логос як основа буття у філософії Геракліта. Гераклітове осмислення мінливості світу. Вогонь як архе у філософії Геракліта.

Тема 12. Італійська філософія

Велика Еллада. Філософія піфагорійців. Роль Піфагора у формуванні Піфагорейського союзу. Число як архе у філософії піфагорейців. Філософське осмислення математичних категорій піфагорійцями. Число як предмет медитації. Число і музика. Речи-числа. Піфагорійське вчення про метемпсихоз. Філософські погляди Філолая. Філософські погляди Архіпа. Неопітагореїзм. Філософія елейської школи. Філософські погляди Ксенофана. Богословська ідея єдності. Поема Парменіда «Про природу». Вчення Парменіда як результат одкровення. Вчення про єдність буття. Філософські ідеї Мелісса Самойського. Апорії Зенона: «Ахіллес і черепаха», «Дихотомія», «Стріла», «Стадіон». Філософія Емпедокла, атомістів і Анаксагора. Емпедоклове вчення про чотири стихії світу. Любов і Ненависть як сили, які управляють світом. Вплив філософії Емпедокла на вчення Гіппократа про темпераменти. Головні філософські погляди атомістів. Демокріт і Левкіпп як творці доктрини атомістів. Філософське осмислення природи атому. Анаксагорове вчення про гомеомерії.

Змістовий модуль VI. Класична грецька філософія

Тема 13. Сократ і сократичні школи

Філософія софістів. Концепція релятивізму істини у філософії софістів. Нові філософські акценти софістів. Культурні передумови формування феномену софістики. Горгій, Протагор, Продік і Гіппій як головні представники софістики. Життя і смерть Сократа. Головні ідеї філософії Сократа. Вчення про вроджені моральні принципи Сократа. Даймоніон Сократа. Сократове вчення про чесноти. Сократове вчення про вроджені знання. Маевтичний метод Сократа. Передумови формування сократівських шкіл. Філософія мегарської школи. Евклід з Мегари і заснування мегарської філософської школи. Поєднання онтології Парменіда і етики Сократа у філософії мегарців. Парадокси Евбуліда: «Брехун», «Купа», «Лисий», «Рогатий». Філософія школи кіренаїків. Гедонізм кіренаїків. Арістип з Кірени і заснування школи кіренаїків. Філософські погляди Теодора Атеїста. Філософські погляди Гегезія. Філософські погляди Аннікеріса.

Тема 14. Філософія Платона

Біографія Платона. Академія. Класифікація діалогів Платона. Платонове вчення про ідеї. Істинне і примарне буття у філософії Платона. Ідеї як взірці матеріального світу. Ноетос космос. Трансценденталії як найвищі ідеї. Деміург і матерія. Добро і Єдине. Платонова теорія походження людини. Проблема душі і тіла у філософії Платона. Небо як відвічна батьківщина людини. Тіло – в'язниця душі. Платонова теорія пізнання. Платонове вчення про вроджене знання. Мімезіс. Споглядання істинного буття у світі ідей. Відношення теорії і праксису у процесі пізнання. Платонове вчення про душу. Структура душі у філософії Платона. Етика Платона. Платонове вчення про чесноти. Чотири кардинальні чесноти. Платонова теорія держави. Структура суспільства в ідеальній державі Платона. Три суспільні прошарки Платонової ідеальної держави. Платонові міркування про приватну власність. Платон про виховання людини. Значення ідей Платона для світової філософської думки.

Тема 15. Філософія Арістотеля

Біографія Арістотеля. Критика Арістотелем вчення Платона про ідеї. Лікей. Пірапатетика. Фізика Арістотеля. Арістотелеве вчення про природу. Концепція природного місця. Арістотелеве пояснення природи руху. Логіка Арістотеля. «Органон». Метафізика Арістотеля. Субстанція як одиниця буття. Акт і потенція. Категорії. Гіломорфізм. Арістотелеве вчення про форму та матерію. Чистий акт. Антропологія Арістотеля. Частини душі у філософії Арістотеля. Раціональна частина людської душі. Вегетативна частина душі. Сенсо-моторна частина душі. Арістотелізм після Арістотеля. Доля Лікею до завоювання Афін Суллою. Зібрання творів Арістотеля в бібліотеці Андроніка Родоського.

Змістовий модуль VII. Елліністична і римська філософія

Тема 16. Кінікі, стоїки, епікурейці і скептики

Особливості культури епохи еллінізму. Основні школи елліністичної філософії. Умови формування школи кініків. Аскетична етика кініків. Відмова від матеріальних благ і соціальних статусів як ідеал морального життя у філософії кініків. Філософія кініків як відповідь на нові культурні обставини епохи еллінізму. Філософія стоїків. Фізика стоїків. Бог і матерія як душа і тіло світу. Розумне сім'я і роль у пізнавальному процесі. Вчення стоїків про категорії. Стоїчний критерій істинності. Логіка стоїків. Моральне вчення стоїків. Стоїчне вчення про чесноти. Апатія як ідеал моральності. Евдаймонізм епікурейців. Атомістична фізика Епікура. Відмінності натурфілософії Епікура від натурфілософії Демокрита. Поміркований гедонізм Епікура. Атараксія як ідеал морального життя мудреця. Неможливість пізнання у філософії скептиків. Умови формування елліністичного скептицизму. Неможливість пізнання.

Тема 17. Філософія платонізму і неоплатонізму

Формування напрямів середнього платонізму. Філософські погляди Антіоха з Аскалону. Філософські погляди Арістоса. Афінська школа середнього платонізму. Філософські погляди Плутарха. Єдине і Двійка у філософії Плутарха. Зороастрійські впливи у середньому платонізмі. Олександрійська школа середнього платонізму. Особливості Олександрійської школи середнього платонізму. Філософські погляди Євдора. Філософські погляди Філона. Спроби синтезу платонізму і Біблії у філософії Філона. Неоплатонізм. Особливості становлення філософської позиції Плотина. Поняття Єдине у неоплатонізмі. Неоплатонівське апофатичне богослов'я. Єдине – Нус – Душа. Еманацийна структура світу неоплатоніків. Особливості концепції еманачії неоплатоніків. Неоплатонівська концепція тезису. Плотинове вчення про катарсис. Неоплатонізм Порфирія. Особливості філософії Порфирія. Єдине – це абсолютна повнота буття. Спасіння душ від матеріальної залежності як завдання філософії. Неоплатонізм Ямвліха. Особливості філософії Ямвліха. Сирійські релігійні вірування у філософії Ямвліха. Неоплатонізм Прокла. Особливості філософії Прокла. Еманацийні іпостасі у філософії Прокла.

Тема 18. Римська філософія.

Еклектичний характер римської філософії. Провідні мотиви римської античної філософії: специфіка та особливості. Римський стоїцизм: вчення Сенеки, Епіктета, Марка Аврелія. Середній платонізм у філософії Марка Терентія Варрона і Марка Туллія Ціцерона. Римський епікуреїзм: вчення Тіта Лукреція Кара. «Про природу речей». Римський скептицизм: вчення Секста Емпірика.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4		Модуль 5		Модуль 6		Модуль 7	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекції	1	2	2	3	3	2	2	3	3	2	2	3	3	3	3
Відвідування семінарських занять	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1
Відвідування практичних занять	1	4	4	3	3	3	3	4	4	4	4	4	4	3	3
Робота на семінарському занятті	10	1	10	1	10	1	10	1	10	0	0	1	10	1	10
Робота на практичному занятті	10	4	40	3	30	3	30	4	40	4	40	4	40	3	30
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	3	15	2	10	3	15	2	10	3	15	3	15
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом	-	-	92	-	87	-	81	-	98	-	81	-	98	-	87
Максимальна кількість балів: 624															
Розрахунок коефіцієнта: $60/624=0.096$															
Семестровий контроль: 40 балів															

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Самостійна робота – один з основних засобів оволодіння навчальним матеріалом. Упровадження в практику навчальної програми різноманітних форм самостійної роботи активно сприяє модернізації навчального процесу шляхом подолання протиріч між трансляцією знань і їх засвоєнням у взаємозв'язку теорії та практики.

Мета самостійної роботи студентів:

- розвиток творчих здібностей та активізація розумової діяльності студентів;
- формування умінь і навичок самостійної розумової праці;
- розвиток морально-вольових зусиль;
- формування в студентів потреби безперервного самостійного поповнення знань як необхідної умови професійного становлення.

Завдання самостійної роботи студентів:

- навчання студентів самостійно працювати з різними джерелами інформації;
- творче сприйняття і осмислення навчального матеріалу;
- формування навичок щоденної навчальної самостійної роботи.

Зміст самостійної роботи полягає в таких положеннях:

- самостійне вивчення теоретичних, історичних і науково-практичних тем;
- самостійна робота з джерелами та літературою з метою кращого засвоєння програмного матеріалу;
- підготовка наукових повідомлень, інформаційних довідок;
- підготовка вибіркового дослідного завдання на базі критичного огляду наукових публікацій, розроблення пропозицій щодо вирішення актуальних проблем або прогнозів за обраною тематикою;
- презентація та захист результатів виконання вибіркового дослідницького завдання.

Самостійна робота студентів повинна забезпечити:

- системність знань та засобів навчання;
- володіння розумовими процесами;
- мобільність і критичність мислення;
- володіння засобами обробки інформації;
- здібність до творчої праці.

Одним із видів самостійної роботи є опрацювання лекційного матеріалу, визначення головного в змісті лекції, засвоєння її основних моментів. Для систематизації отриманих знань з дисципліни до кожної наступної теми слід ретельно готуватись: систематично опрацьовувати матеріал попередньої лекції, рекомендовану літературу, повторювати пройдений матеріал.

Критерії оцінювання – кожна робота оцінюється у 5 балів.

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів
1	Глибина і повнота розкриття завдань	2 бали
2	Повнота використання рекомендованої літератури	1 бали
3	Обґрунтування висновків	0,5 бали
4	Грамотність, стиль викладу, оформлення роботи	1 бал
5	Обсяг виконаної роботи	0,5 бал

Формою самостійної роботи студентів є виконання індивідуальної науково-дослідної роботи у формі *реферату* на відповідну тему, презентації у програмі PowerPoint чи SMART Notebook і має сприяти розвитку пізнавальних навичок студентів, умінь самостійно конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі, критичного мислення.

Написання рефератів та тез доповіді має на меті виробити у студентів навички самостійної розробки обраних ними наукових тем, безпосередньої роботи з текстами крізь призму досліджуваної проблематики. Разом з тим, написання реферату передбачає викладення студентами своїх власних думок і свого особистого бачення обраної проблеми та шляхів її розв'язання.

Завдання до самостійної роботи

№	Тема	К-ть год.	Бали
<i>Пропедевтика</i>			
Змістовий модуль I. Предмет, структура і функції філософії			
1	Проблема періодизації філософій	4,6	5
2	Філософія і формування світогляду	4,6	5
Змістовий модуль II. Філософія в структурі гуманітарного знання			
3	Актуальні проблеми антропології: гідність і цінність життя	4,6	5
4	Перспективи подальшого розвитку науки про суспільство	4,6	5
5	Проблеми об'єктивного викладу і аналізу історії	4,6	5
<i>Філософія Стародавнього Сходу</i>			
Змістовий модуль III. Філософія Стародавньої Індії			
6	Веди як релігійно-філософське писання	4,6	5
7	Моральна філософія джайнізму	4,6	5
Змістовий модуль IV. Філософія Стародавнього Китаю			
8	Моральна філософія конфуціанства	4,6	5
9	Філософія права легістів	4,6	5

10	Натуралістична філософія даосизму	4,6	5
<i>Антична філософія</i>			
Змістовий модуль V. Філософія досократиків			
11	Філософія Мілетської школи	2,75	5
12	Апорії Зенона	2,75	5
Змістовий модуль VI. Класична грецька філософія			
13	Сократичні школи	2,75	5
14	Філософія Платона	2,75	5
15	Філософія Арістотеля	2,75	5
Змістовий модуль VII. Елліністична і римська філософія			
16	Філософія Епікура	2,75	5
17	Середній платонізм	2,75	5
18	Етико-філософські погляди Сенеки	2,75	5

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в електронному вигляді або з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

6.4 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- *Методи усного контролю:* індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік. *Методи письмового контролю:* модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, реферат.
- *Комп'ютерного контролю:* тестові програми.
- *Методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- систематичність відвідування занять;
- своєчасність виконання навчальних і індивідуальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних і індивідуальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності;
- виконання тестових завдань.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Філософія і формування світогляду
2. Моральна відповідальність філософа
3. Критерій істинності філософсько-світоглядних концепцій
4. Суспільна шкода від хибних філософських парадигм
5. "Міт про печеру" і завдання філософії
6. Загальнопросвітницька роль філософії
7. Етапи розвитку філософської антропології
8. Людина як ілюзія у релігійних системах індуїзму і буддизму
9. Антропологічні концепції авраамістичних релігій
10. Зв'язок Платонової антропології з етикою і політикою
11. Екзистенціалізм: головні ідеї, представники, розгалуження
12. Актуальні проблеми антропології: гідність і цінність життя.
13. Основні питання і проблеми соціологічного дискурсу
14. Проблеми об'єктивного викладу і аналізу історії
15. Прогресивна лінійна концепція історії: головні ідеї
16. Регресивна концепція історії: особливості і поширення
17. Світ-системний аналіз Іммануеля Моріса Валлерстайна
18. Цивілізаційна концепція історії Освальда Шпенглера
19. Цивілізаційна концепція історії Арнольда Тойнбі
20. Теорії держави на основі доброї сутності людини
21. Політичні погляди і теорія суспільного договору Локка
22. Теорії держави на основі егоїстичної сутності людини
23. Утилітаристська теорія держави
24. Проблеми демократії в організації державного управління
25. Форми державного правління: становлення і сучасність.
26. Філософські осмислення індуської релігійної доктрини у школі веданта
27. Філософські осмислення індуського культу у школі міманса
28. Доктрина звільнення школи санк'я
29. Індуська практика звільнення у школі йога
30. Індуська логіка на основі доробку школи нья
31. Головні ідеї індуської школи вайшешика
32. Індійський матеріалізм і гедонізм у школі чарвака-локаята
33. Джайнізм як філософська школа і релігія
34. Постать Сіттгартги Гаутами Шак'ямуні – засновника буддизму
35. Чотири благородні істини як основи віровчення буддизму
36. Передумови зародження і визначальні риси китайської філософії
37. Головні риси школи моїстів (мо-цзя)
38. Головні риси школи імен (мін-цзя)

- 39.Реалізація ідеї верховенства права як базової концепції школи легістів (фа-цзя)
- 40.Вчення Конфуція – головного ідеолога жу-цзя
- 41.Розбіжності ідей Мен-цзи, Сюнь-цзи, Дун-Чжуншу
- 42.Конфуціанські канони і кецзюй
- 43.Доктрина корисності некорисного Ян-Чжу
- 44.Головні ідеї Лао-цзи – автора Дао-де-цзин
- 45.Доктрина "управління через неуправління" Чжуан-цзи
- 46.Особливості зародження античної філософії
- 47.Головні проблеми філософії досократиків
- 48.Ідеї представників мілетської школи філософії (Талес, Анаксимандр, Анаксимен)
- 49.Особливості філософії логосу Геракліта
- 50.Вплив Геракліта на подальші епохи історії філософії
- 51.Філософія пітагорійського союзу
- 52.Ідеї головних представників елейської школи (Ксенофан, Парменід, Зенон)
- 53.Філософські ідеї Емпедокла
- 54.Філософські ідеї атомістів і Анаксагора
- 55.Головні ідеї філософії софістів
- 56.Маєвтичний метод Сократа
- 57.Добро і знання у філософії Сократа
- 58.Особливості мегарської школи і школи кіренаїків
- 59.Вчення про ідеї Платона
- 60.Космогонія Платона
- 61.Платонові теорії походження людини і пізнання
- 62.Платонові вчення про душу, мораль і державу
- 63.Особливості метафізики Арістотеля
- 64.Специфіка фізики Арістотеля
- 65.Антропологію Арістотеля
- 66.Аскетичної етики кініків
- 67.Особливості філософії стоїків
- 68.Евдаймонізм епікуреїців
- 69.Неоплатонізм Плотина
- 70.Римська філософія

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок

D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни

Загальний обсяг роботи студента – 210 год.

З них контактні – 98 год. (лекції – 36 год., семінари – 12 год., практичні – 50 год.). Модульний контроль – 14. Самостійна робота – 68 год.

Семестровий контроль – екзамен (30 год.).

Модулі	Модуль 1. Предмет, структура і функції філософії		Модуль 2. Філософія в структурі гуманітарного знання			Модуль 3. Філософія Стародавньої Індії		Модуль 4. Філософія Стародавнього Китаю			Модуль 5. Філософія досократиків		Модуль 6. Класична грецька філософія			Модуль 7. Елліністична і римська філософія		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Лекції	Л1 (1 бал)	Л2 (1 бал)	Л3 (1 бал)	Л4 (1 бал)	Л5 (1 бал)	Л6 (1 бал)	Л7 (1 бал)	Л8 (1 бал)	Л9 (1 бал)	Л10 (1 бал)	Л11 (1 бал)	Л12 (1 бал)	Л13 (1 бал)	Л14 (1 бал)	Л15 (1 бал)	Л16 (1 бал)	Л17 (1 бал)	Л18 (1 бал)
Семінарські заняття	С31 (11 балів)	-	С32 (11 балів)	-	-	С33 (11 балів)	-	-	С34 (11 балів)	-	-	-	-	С35 (11 балів)	-	С36 (11 балів)	-	-
Практичні заняття	ПЗ1 (11 балів) ПЗ2 (11 балів)	ПЗ3 (11 балів) ПЗ4 (11 балів)	ПЗ5 (11 балів)	ПЗ6 (11 балів)	ПЗ7(11 балів)	ПЗ8 (11 балів)	ПЗ9 (11 балів) ПЗ10 (11 балів)	ПЗ11 (11 балів) ПЗ12 (11 балів)	ПЗ13 (11 балів)	ПЗ14 (11 балів)	ПЗ15 (11 балів) ПЗ16 (11 балів) ПЗ17 (11 балів) ПЗ18 (11 балів)	ПЗ19 (11 балів)	ПЗ20 (11 балів)	ПЗ21 (11 балів) ПЗ22 (11 балів)	ПЗ23 (11 балів)	ПЗ24 (11 балів)	ПЗ25 (11 балів)	
Самостійна робота	СР1 (5 балів)	СР2 (5 балів)	СР3 (5 балів)	СР4 (5 балів)	СР5 (5 балів)	СР6 (5 балів)	СР7 (5 балів)	СР8 (5 балів)	СР9 (5 балів)	СР10 (5 балів)	СР11 (5 балів)	СР12 (5 балів)	СР13 (5 балів)	СР14 (5 балів)	СР15 (5 балів)	СР16 (5 балів)	СР17 (5 балів)	СР18 (5 балів)
Поточний контроль	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)		Модульна контрольна робота 2 (25 балів)			Модульна контрольна робота 3 (25 балів)		Модульна контрольна робота 4 (25 балів)			Модульна контрольна робота 5 (25 балів)		Модульна контрольна робота 6 (25 балів)			Модульна контрольна робота 7 (25 балів)		
Семестровий контроль	Екзамен з курсу «Історія філософії: Пропедевтика. Філософія Стародавнього Сходу. Антична філософія».																	

8. Рекомендовані джерела

Основні

Возняк, С.М. Філософія Стародавнього світу. Частина I. Філософія Стародавнього Сходу. Частина II. Антична філософія. Івано-Франківськ: Плай, 2004. 139 с.

Волинка Г.І. та ін. Вступ до філософії: історико-філософська пропедевтика. - К., 1999. - С. 106-112.

Історія філософії: Підручник. За редакцією В.І.Ярошовця. К., 2002.

Кондзьолка, Володимир. Нариси історії античної філософії. Львівський університет, 1993.

Мозговий, Іван. Неоплатонізм і патристика, або світло в присмерках великої цивілізації. Суми: ДВНЗ "УАБС НБУ", 2009.

Надольний, Іван. Філософія. Київ: Вікар, 1997.

Стрелкова, Анастасія. Буддизм: філософія порожнечі. Київ: ВД "Києво-Могилянська акад", 2015.

Татаркевич, Владислав. Історія філософії. Том 1: Антична і середньовічна філософія. Львів: Свічадо, 2006.

Тихолаз А. Г. Геракліт : навчальний посібник з історії давньогрецької філософії для гуманітарних факультетів. Київ : Абрис, 1995. 160 с.

Чорний, Іван. Онтологічно-сміслова структура буття у філософії античного неоплатонізму: конспект лекцій. Чернівці: Рута, 2000.

Яковенко, Наталія. Вступ до історії. Київ: Критика, 2007.

Додаткові

Арістотель. Метафізика. Переклад: Олексій Панич. К.: Темпора, 2022 848 с.

Арістотель. Політика. Київ: Основи, 2000.

Бубер, Мартин. Гог і Магог. Київ: Дух і літера, 2008.

Бубер, Мартин. Я і ти. Шлях людини за хасидським вченням. Київ: Дух і літера, 2012.

Вебер, Макс. Господарство і суспільство. Київ: Всесвіт, 2013.

Вебер, Макс. Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика. Київ: Основи, 1998.

Вітгенштайн, Людвіг. Tractatus Logico-Philosophicus. Філософські дослідження. Київ: Основи, 1995.

Гайдеггер, Мартін. Дорогою до мови. Львів: Літопис, 2007.

Гоббс, Томас. Левіафан, або Суть, будова і повноваження держави церковної та цивільної. Київ: Дух і Літера, 2000.

Гьойзінга, Йоган. Homo Ludens. Досвід визначення ігрового елемента культури. Київ: Основи, 1994.

Декарт, Рене. Метафізичні розмисли. Київ: Юніверс, 2000.

Камю, Альбер. Міф про Сізіфа. Київ: Портфель, 2015.

Колінгвуд, Робін Джордж. Ідея історії. Київ: Основи, 1996.

Левінас, Еммануель. Між нами. Дослідження. Думки про іншого. Київ Дух і Літера, 1999.

- Марк Аврелій. Наодинці з собою. Роздуми. Априорі, 2018.
- Мід, Джордж Герберт. Дух, самість і суспільство. З точки зору соціального біхевіориста. Київ: УЦДК, 2000.
- Мозговий, Іван. Неоплатонізм і християнство. Суми: Козацький вал, 1997.
- Платон. Держава. Київ: Основи, 2000.
- Поппер, Карл. Відкрите суспільство та його вороги. Київ: Основи, 1994.
- Тіт Лукрецій Кар. Про природу речей. К., 1986.
- Тихолаз А.Г. Платон і платонізм в російській релігійній філософії другої половини ХІХ-початку ХХ століть. К.: ПАРАПАН, 2002
- Тьонніс, Фердинанд. Спільнота та суспільство. Київ: Дух і Літера, 2005.
- Франко, Іван. Поза межами можливого. Що таке поступ? Одвертий лист до галицької української молоді. Київ: Українська прес-група, 2012.

Джерела англійською мовою

- Avari, Burjor. India: The Ancient Past. London: Routledge, 2007.
- Barnes, Jonathan. Logic and the imperial Stoa. Leiden, New York, Koln: Brill, 1997.
- Barnes, Jonathan. The Toils of Scepticism. Cambridge: Cambridge University Press, 2007.
- Basham, Arthur Llewellyn. A Cultural History of India. Oxford University Press, 1999.
- Bobzien, Susanne. Determinism and Freedom in Stoic Philosophy. Oxford University, 1998.
- Bodhi, Bhikkhu. The Noble Eightfold Path: Way to the End of Suffering. Pariyatti Publishing, 2006.
- Böhme, Gernot. Platons theoretische Philosophie. Stuttgart: Metzler, 2000.
- Brahm, Ajahn. Mindfulness, Bliss, and Beyond: A Meditator's Handbook. Somerville: Wisdom, 2006.
- Brazier, David. The Feeling Buddha. Robinson Publishing, 2001.
- Brennan, Tad. The Stoic Life. Oxford: Oxford University Press, 2005.
- Casertano, Giovanni. I Presocratici. Carocci, 2009.
- Chen, Yong. Confucianism as Religion: Controversies and Consequences. Brill: 2012.
- Edelglass, William; Garfield, Jay. Buddhist Philosophy: Essential Readings. Oxford University Press, 2009.
- Gertz, Sebastian Ramon Philipp. Death and Immortality in Late Neoplatonism: Studies on the Ancient Commentaries on Plato's Phaedo. Leiden: Brill, 2011.
- Gethin, Rupert. The Foundations of Buddhism. Oxford University Press, 1998.
- Harvey, Peter. An Introduction to Buddhist Ethics. Cambridge University Press, 2000.
- In the Buddha's Words: An Anthology of Discourses from the Pāli Canon. Edited by Bhikkhu Bodhi. Wisdom, 2005.
- Lloyd, Anthony C. The Anatomy of Neoplatonism. Oxford: Clarendon Press, 1990.

- McKirahan, Richard D. *Philosophy before Socrates*. Indianapolis: Hackett, 2011.
- Navia, Luis E. *The presocratic philosophers. An annotated bibliography*. Garland, 1993.
- O'Meara, Dominic J. *Platonopolis. Platonic Political Philosophy in Late Antiquity*. Oxford: Clarendon Press, 2003.
- Radical Acceptance: Embracing Your Life With the Heart of a Buddha*. Edited by Tara Brach. Bantam, 2003.
- Rappe, Sara. *Reading Neoplatonism. Non-discursive Thinking in the Texts of Plotinus, Proclus, and Damascius*. Cambridge: Cambridge University Press, 2000.
- Riel, Gerd Van. *Pleasure and the Good Life. Plato, Aristotle, and the Neoplatonists*. Leiden, Boston: Brill, 2000.
- Robertson, Donald. *The Philosophy of Cognitive-Behavioral Therapy: Stoicism as Rational and Cognitive Psychotherapy*. London: Karnac, 2010.
- Shields, Christopher. *Classical Philosophy. A contemporary introduction*. London, New York: Routledge, 2003.
- Smith, Andrew. *Philosophy in Late Antiquity*. London, New York: Routledge, 2004.
- Sorabji, Richard. *Emotion and Peace of Mind: From Stoic Agitation to Christian Temptation*. Oxford: Oxford University Press, 2000.
- Stamatellos, Giannis. *Introduction to Presocratics: A Thematic Approach to Early Greek Philosophy with Key Readings*. Wiley-Blackwell, 2012.